

a rendelet célkitűzéseinek teljesítéséhez a képzett szakembergárda rendelkezésre álljon. Az első tanfolyamra 2007. november közepén kerül sor. Jelentkezni lehet Steinitz Erzsébet, MSZT oktatásszervezőnél (telefon: 456-6925, e-mail: e.steinitz@mszt.hu), illetve Nagy Miklós CSAOSZ szaktitkárnál (telefon/fax: 210-0107, e-mail: csaosz@csaosz.hu).

A papír csomagolás-összetevőket (csomagolószereket) gyártó vállalatok szakembe-

reinek is minél előbb célszerű elkészíteniük saját termékeik megfelelőség-igazolásait, hogy a hozzá forduló vevőik kérést azonnal teljesíteni tudják. A fenti képzés mellett ehhez a munkához ajánljuk az MSZT gondozása mellett a „**Magyarázatos szabványgyűjtemény a csomagolások megfelelőségének igazolására**” című kiadványt, amely a CSAOSZ Titkárságán, valamint az MSZT Szabványboltjában is megrendelhető (3600 Ft+5%ÁFA).

A széndioxid-kibocsátás kereskedelmi rendszerének változásai

Tóthné Kiss Klára, ÉMI-TÜV SÜD Kft, vezető hitelesítő szakértő

Bevezetés

A 2006–2007. évek rendkívüli időjárása, a nyári, hetekig tartó rendkívüli hőség, a hó nélküli enyhe tél már annak is figyelmeztető jel közelről, aki eddig úgy gondolta, hogy neki nem kell foglalkoznia az üvegházhatású gázokkal. A kibocsátás kereskedelmi rendszerében érintett 240 körüli létesítmény a teljes kibocsátás nem egészen 40 %-áért felelős. A maradék 60 %-ért a közlekedés, a lakosság és további intézmények a felelősek, tehát magánemberként valamennyien. A kibocsátás-kereskedelmi rendszer első időszakának (2005–2006) tanulságai, tapasztalatai jogszabályi változásokban jelentek meg és jelennek meg most is. Mindössze egy éves tapasztalat, egy gazdasági év hitelesített kibocsátási adatai alapján indult el a 2008–2012 kereskedési időszakra vonatkozó Nemzeti Kiosztási Terv készítése. A jogszabályi változásokról, a készülő terv rögzös útjáról, papíripari sajátosságáról ad rövid tájékoztatást a cikk.

A jogi környezet változásai

• 213/2006.(X.27.) Kormányrendelet

Az első működési időszakban az üzemeltetők, hitelesítők és a hatóságok olyan tapasztalatokat szereztek, amelyek a 2005. évi XV. törvény (Üht.) végrehajtási jogszabályainak módosítását indokolták.

A módosításokat az engedélyezés, a kibocsátások nyomon követése és jelentése, a nemzeti kiosztási terv, közös teljesítés, a kibocsátási egységek kezelése, bírságok oldaláról nézve nyugodtan nevezhetjük egyszerűsítésnek, hiszen a 272/2004. (IX. 29.) Korm. rendeletet, a 143/2005. (VII. 27.) Korm. rendelet egy közös jogszabályba való – 213/2006(X:27.) Korm. rendelet – összefoglalása történt meg 2006. év végén.

A közös jogszabály a kibocsátás-kereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó tevékenységek körét pontosítja és egyúttal bővíti is. 2008. január 1-től az ipari koromgyártás, a hőbontás (pirolízis, krakolás), illetve a kőzetgyapotgyártás is a kibocsátás-kereskedelmi rendszer hatálya alá tartozik. Az 1. melléklet értelmező rendelkezések részében pontosítja azon tevékenységek helyes értelmezését, amelyeknél a kapcsolódó műszaki berendezések miatt a létesítmény határának megállapítása vita tárgyát képezte (f és g pontok).

Az üzemeltetők életében rendkívül sokféle változás történik, amely a létesítmény azonosító adatait, kibocsátását is érinti, adott esetben tartósan vagy ideiglenesen. Sokszor felmerül a kérdés, miről is kell tájékoztatni a hatóságot. A rendelet a 4. mellékletben egyértelművé teszi, hogy mely esetekben szükséges az üzemeltetőknek a kibocsátási engedély módosítását (változásjelentés) kezdeményezni és mely adatok változása tartozik a bejelentési kötelezettségek közé, a bejelentéssel

kapcsolatos határidők és szankciók egyértelmű és pontos meghatározása is megtörtént.

A technológiai tevékenységi adatok kapcsán a kerámia termékek égetéssel történő gyártása során kérdés volt az agyag szerves széntartalmából származó kibocsátás figyelembevétele. A nyomon követésre vonatkozó szabályok (5. melléklet) egyértelművé teszik, hogy a szerves és szervesetlen szénből származó CO₂-kibocsátás is beszámítandó a technológiai kibocsátásba.

• **Nyomon követésre és jelentésre vonatkozó iránymutatások**

A kibocsátások nyomon követésére vonatkozó 2004/156/EK határozat felülvizsgálata is azt mutatta, hogy a határozatban lefektetett iránymutatásokat egyértelműbbé és költségkímélőbbé kell tenni. A módosítások nagy száma miatt 2008. január 1-től egy új, a 2007/589/EK (2007.július 18.) irányelv lép a korábbi helyébe.

A változások lényeges elemei:

- a 25 000 tonna/évnél kisebb fosszilis eredetű CO₂-kibocsátással rendelkező létesítmények számára az iránymutatások alkalmazásában könnyítések, mentességek engedélyezése,
- a létesítményekbe belépő és azokból kilépő, átadott és inherens CO₂-re vonatkozó rendelkezések pontosítása és szigorítása,
- pontosították az analitikai laboratóriumokból és a folyamatos gázelemzőktől származó eredmények használatának követelményeit (újabb mintavételi módszerek és gyakoriságok meghatározása),
- anyagmérlegben alapuló megközelítés szigorítása,
- ágazati sajátosságok pontosítása a cement, üveg, kerámia területekre.

• **A hitelesítésre vonatkozó rendeletek**

A 24/2005 (IX.13) KvVM rendelet elfogadásakor kizárólag jogharmonizációs célokat szolgált, érdemi felülvizsgálata jelentős késedelmet szenved. 2006. március elején (az első hitelesítések zárása előtt három héttel) egy kötelező erővel nem bíró miniszteri irányelv – 7001/2006 (KV.Ért.2.) jelent meg. Egy évvel később, 2007. februárban miniszteri közlemény (KV. Ért. 2. 2007.02.) rendelkezett a kibocsátási jelentéshez szükséges adatlapokról, amelyek

lényegesen megváltoztak az előző évhez képest. A kibocsátás-jelentés és hitelesítés új, on-line felületen történt (www.hunetdata.hu). A hitelesítésre vonatkozó módosított jogszabály azóta sem jelent meg, noha szakmai körökben már többször történt véleményezés. A rendelet bürokratikusnak mondható és a többszörös ellenőrzési kör (előhitelesítés, hitelesítés, hitelesítő gazdasági társaságnál belső felülvizsgálat, ...) beiktatásával mind az üzemeltető, mind a hitelesítő, mind a hatóság feladatát bonyolítja, az eredmények pedig megítélésünk szerint nem pontosabbak, viszont lényegesen költségesebb az eljárás, ami ellentmond az irányelveknek.

Nemzeti Kiosztási Terv

A 2003/87/EC irányelv szerint a tagállamoknak meg kell határozni az irányelv hatálya alá eső ipari létesítmények összevont széndioxid-kibocsátásának éves felső határát; a tagállamok az Európai Bizottság által elfogadott összes kibocsátásnak megfelelő kvótát kapnak, amelyet a Nemzeti Kiosztási Terv (NKT) keretében szétosztanak az érintett létesítmények között.

Az első kereskedési időszakra (2005–2007) a kiosztott kibocsátási egység teljes mennyisége: 93 798 000 tonna CO₂, vagyis 31,26 millió tonna/év. 2005-ben az érintett 240 létesítmény összesen 26 millió tonnát, 2006-ban pedig 25,8 millió tonna CO₂-t bocsátott ki. A kibocsátás az eredetileg engedélyezett mértéknél kb. 15%-kal volt kevesebb, mindkét évben. A kérdés csak az, hogy túlallokálás történt, vagy a gazdasági környezet miatt a kapacitások kihasználatlanul maradtak, és az időjárás miatt még télen sem kellett igazán fűteni, vagy mindhárom. Ágazatonként eltérőek a válaszok, de az mindenképpen tény, hogy a 2005. évi kibocsátás bázisadat lett.

Magyarország kibocsátási keretigénye a második kereskedési időszakra (2008–2012) 30,7 millió tonna/év volt a kormány által 2007. 01. 17-én elfogadott NKT-II.-ben, amelyet az Európai Bizottság felé be is nyújtott. Az elemzők szerint Magyarország valóságghú, a 2005-ös hitelesített adatokon és az ágazati előrejelzéseken alapuló tervet terjesztett be Brüsszelnek. Az Európai Bizottság 2007. április 16-i döntésével azonban az európai országok többségéhez hasonlóan Magyarországot is radikális csökkenésre kötelezte, ugyanis az igényelt mennyiséghez

képest 12,4%-kal kevesebb, 26,9 millió tonna/év kibocsátási egységet engedélyezett. Az EB 19 jóváhagyott kiosztási tervből 3-at fogadott el változtatás nélkül (Nagy Britannia, Szlovénia és Franciaország, akik 101,5%; 95,4%; 101,1%-ot kérelmeztek a 2005. évben hitelesített mennyiséghez képest), 16 tervnél 0,4–39,8%-os csökkentést írt elő.

Magyarország 2007. június 26-án az Európai Bíróság előtt megtámadta az Európai Bizottság 2007. 04. 16-i döntését, mely szerint Magyarország 3,82 millió tonna kibocsátási egységet javasol indokolatlanul szétosztani.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésnek a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, az NKT-II. újratervezése is elindult. Az eredetileg benyújtott tervben 12%-os új belépő keretet és 5%-os aukciós hányadot alkalmaztak. Az elvonások, tartalékok megalapozatlannak bizonyult magas arányát (összesen 17%) a 2007. 08. 01-én társadalmi vitára bocsátott változatban 8%-ra és 2%-ra (összesen 10%-ra) csökkentették. Az ágazatok kibocsátását ebből adódóan összesen 5,4%-kal kellett csökkenteni a 2007. januári tervezethez képest. Az ágazatokra és az egyes létesítményekre vonatkozó előzetes felosztás, illetve a Nemzeti Kiosztási Tervben megváltozó szabályok 2007.10.26.-án kerültek fel a <http://klima.kvvm.hu> honlapra. Az előzetes felosztás szerint valamennyi ágazat kerete valamilyen mértékben tovább csökkent, a tetőcserép, téglá, tűzálló téglák gyártását végző ágazat javára (11,27%-os növekedés).

A cellulóz-, papír-és kartongyártás ágazati, térítésmentesen kiosztott összes kibocsátása 170 286 tonna kibocsátási egység/év, ami a 2007. januári tervezethez képest 0,6%-kal kevesebb.

Papíripari sajátosságok

A 2005. évi hitelesített jelentések alapján a kibocsátás-kereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó tevékenységek összes kibocsátásának 55,76%-áért egyetlen iparág, a villamosenergia-termelés a felelős. A cellulóz-, papír-és kartongyártás ágazat 6 létesítményének összes kibocsátása 171 715 tonna kibocsátási egység volt, ami 0,62%-os részesedést jelent. A papíriparban a CO₂-kibocsátás forrása az energiatermelés. Az energiatermelésből adódó kibocsátás összesen 193 388 tonna, ugyanis az ágazatban CO₂ átadás, hasznosítás is történik.

A Szentendrei Papírgyár Zrt. 2006-tól nem tartozik a rendelet hatálya alá, így a cellulóz-, papír-és kartongyártás ágazatnál a továbbiakban az érintett létesítmények száma: 5.

A magyar papíripar sajátossága, hogy az általa felhasznált energiát igen jelentős mértékben készen kapja (gőz ill. elektromos áram formájában), ezért a papírtermelés által okozott CO₂-kibocsátás kb. 70%-a az energiát előállító szektorokban keletkezik. A készen vásárolt energia igen magas aránya extrémnek tekinthető, Németországban pl. 29%, az észak-európai országokban pedig még ennél is kevesebb. A fajlagos papírfogyasztás Magyarországon is folyamatosan növekszik, a fejlett országokkal azonos növekedési pálya várható, így átlagosan 5%/év ütemre lehet számítani 2015-ig. Mind a papírfogyasztás növekedése, mind az energiaárak alakulása az energiaellátás szerkezetének átalakítására ösztönzi a gyártókat, akik meg is kezdték a szerkezetátalakításra való felkészülést. A 2008–2012 időszakban a saját előállítású energia arányát CO₂-kibocsátásban kifejezve a jelenlegi 30%-ról 63%-ra kívánják növelni. Az ehhez szükséges térítésmentes kvótát a fejlesztések megtörténtével, a beüzemelését követően, az új belépő keretből kell majd igényelni, az igénylésére, elosztására vonatkozó jogszabályok szerint.

Összefoglalás

A vonatkozó jogszabályok részletes ismertetése nélkül kerültek összefoglalásra azok a legfontosabb változások, amelyek 2007, illetve 2008-tól érintik az üzemeltetők, hitelesítők munkáját.

Az első kereskedési időszakra kiosztott kvóták és a 2005–2006. évi kibocsátások viszonya alapvetően meghatározta a kibocsátás-kereskedelem működését, illetve működésének hiányát, továbbá a második kereskedési időszak kvótakiosztásának elveit. Szembesülnünk kell azzal a ténnyel, hogy az Európai Bizottság elkötelezett a Kiotóban vállalt célok teljesítése mellett, és minden erejével azon van, hogy a kibocsátás-kereskedelmi rendszer sikeres fegyvernek bizonyuljon az éghajlatváltozás elleni harcban, tehát az európai széndioxid-piacon kellően szűkös feltételek megteremtésén dolgozik. Ezek az elvek valamennyi érintett számára az elkövetkezendő időszakban komoly műszaki, technológiai és szervezési feladatot jelentenek.